

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. februára 2017 osobne doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. Vandou Durbákovou, Krivá 23, Košice, ktorou namieta porušenie

- svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 226/2005 (ďalej len „napadnuté konanie“), postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 197/2012 (ďalej len „napadnuté konanie“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 405/2015, 3 Cdo 406/2015 (ďalej len „napadnuté konanie“),

- svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 12 ods. 2 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 v spojení s čl. 6 a čl. 13 dohovoru a práv podľa čl. 5 písm. f) a čl. 6 Dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie (ďalej len „dohovor o odstránení rasovej diskriminácie“) postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a rozsudkom sp. zn. 3 Cdo 405/2015, 3 Cdo 406/2015 z 8. decembra 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) a postupom krajského súdu v napadnutom konaní a rozsudkom sp. zn. 5 Co 197/2012 z 18. septembra 2013 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) a uznesením sp. zn. 5 Co 197/2012 zo 4. augusta 2014 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ bol v procesnom postavení žalobcu stranou konania, v ktorom sa domáhal určenia, že konaním žalovaných v 1. a 2. rade došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania a priamej diskriminácii. V žalobe sťažovateľ namietal, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania malo dôjsť na predajnom mieste obchodnej spoločnosti ALKON VT, s. r. o., a to zamestnancami tejto obchodnej spoločnosti, ktorí so sťažovateľom odmietli uzatvoriť zmluvu o pripojení z dôvodu, že pracovný pomer mal uzatvorený na dobu určitú.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 5 C 226/2005 zo 17. mája 2012 určil, že konaním žalovaného v 1. a 2. rade došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania, čím bol sťažovateľ vystavený priamej diskriminácii na základe jeho etnického pôvodu. Žalovaným v 1. a 2. rade bola uložená povinnosť zaslať sťažovateľovi list so znením špecifikovaným v samotnom rozhodnutí. Okresný súd zároveň svojím rozhodnutím zamietol žalobu v časti náhrady nemajetkovej ujmy a nepriznal žiadnej zo strán právo na náhradu trov konania.

O odvolaní proti rozsudku okresného súdu zo 17. mája 2012 rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil v zamietavom výroku a zmenil vo vyhovujúcich výrokoch tak, že v tejto časti žalobu zamietol. Napadnutým uznesením krajského súdu bol zmenený výrok rozhodnutia prvostupňového súdu o trovách konania tak, že sťažovateľovi bola uložená povinnosť nahradiť žalovanému v 1. rade trovy prvostupňového konania v sume 5 783,50 € a trovy odvolacieho konania v sume 2 383,61 € a sťažovateľovi v 2. rade trovy odvolacieho konania v sume 513,60 €.

Krajský súd v napadnutom rozsudku zdôraznil, že sťažovateľ označil ako žalovaných obchodnú spoločnosť Orange Slovensko a. s. (žalovaná v 1. rade) a obchodnú spoločnosť APS ALKON a. s. (žalovaná v 2. rade). Počas napadnutého konania okresný súd na návrh sťažovateľa konanie voči obchodnej spoločnosti APS ALKON a. s. zastavil a pripustil, aby do konania vstúpila obchodná spoločnosť ALKON VT, s. r. o. Na základe ďalšieho návrhu okresný súd pripustil, aby z napadnutého konania vystúpila obchodná spoločnosť ALKON VT, s. r. o., a na jej miesto vstúpil ako žalovaný v 2. rade [REDACTED] – [REDACTED].

Na základe uvedeného, berúc do úvahy tvrdenia vyplývajúce zo žaloby, podľa ktorých k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania malo dôjsť zo strany obchodnej spoločnosti ALKON VT, s. r. o., a prihliadajúc na osobný charakter povinnosti subjektu dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania, krajský súd uzavrel, že obchodná spoločnosť ORANGE Slovensko a. s. (žalovaná v 1. rade) sa konania spočívajúceho v nedodržaní zásady rovnakého zaobchádzania vo vzťahu k sťažovateľovi nedopustila. Krajský súd rovnako za vecne pasívne legitimovaného nepovažoval ani žalovaného v 2. rade, ktorý sa namietaného porušenia nedopustil, a to s prihliadnutím na osobný charakter povinnosti subjektu porušujúceho zásadu rovnakého zaobchádzania, ktorú nemožno zmluvne prevádzať. Z uvedeného dôvodu podľa názoru krajského súdu na základe zmluvy o prevode práv a záväzkov vo veci obchodného zastúpenia, ktoré prevzal žalovaný v 2. rade, nedošlo zároveň k prevodu povinnosti právneho predchodcu žalovaného v 2. rade z namietaného porušenia zásady rovnakého zaobchádzania.

Napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu bolo zamietnuté dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktorým bolo zmenené rozhodnutie prvostupňového súdu vo vyhovujúcich výrokoch vo veci samej tak, že žalobu zamietol, a odmietnuté dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu v tej časti, ktorou odvolací súd potvrdil rozhodnutie prvostupňového súdu v zamietajúcej časti vo veci samej. Zároveň bolo odmietnuté dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu v časti smerujúcej proti rozhodnutiu o náhrade trov konania.

Krajský súd a najvyšší súd porušili podľa sťažovateľa jeho základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže sa vo svojich rozhodnutiach nedostatočne zaoberali argumentmi prednesenými sťažovateľom. Podľa jeho názoru sú napadnutý rozsudok najvyššieho súdu, napadnuté uznesenie krajského súdu a napadnutý rozsudok krajského súdu nepreskúmateľné a nepresvedčivé.

Pri posudzovaní pasívnej legitimácie sa podľa sťažovateľa odvolací súd úplne odchyľil od rozhodnutia prvostupňového súdu, pričom *„dostatočne nevysvetlil svoje stanovisko, že práve vzťah založený na základe zmluvy o obchodnom zastúpení zakladal*

pasívnu legitímáciu žalovaného v rade 1. (spoločnosti Orange Slovensko a. s.), keď uzavrel, že táto skutočnosť nemala na vec vplyv. Dovolací súd sa stotožnil s právnym názorom odvolacieho súdu“, ktorý sťažovateľ považuje za ústavne nekonformný, keďže umožňuje diskriminujúcim subjektom vyhnúť sa zodpovednosti za diskriminačné konanie.

Sťažovateľ poukazuje na to, že právny názor vyslovený krajským súdom v súvislosti s vecnou pasívnou legitímáciou v napadnutom konaní je odlišný od právneho názoru vysloveného v skutkovo a právne totožnej veci, v ktorej Krajský súd v Prešove zaujal opačný právny názor (rozsudok sp. zn. 11 Co 90/2008 z 25. augusta 2009). Najvyšší súd v napadnutom rozsudku konštatoval, že ide o ojedinelý právny názor. Uvedeným spôsobom však podľa sťažovateľa došlo k porušeniu princípu predvídateľnosti práva, keďže predmetná právna otázka už bola právoplatne vyriešená, pričom vo veci konajúci súd sa argumentačne nevyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami. Argumentácia dovolacieho súdu, ktorý sa stotožnil s právnym záverom odvolacieho súdu, je podľa sťažovateľa nepresvedčivá a ústavne nekonformná.

Záveru odvolacieho súdu a dovolacieho súdu sú podľa názoru sťažovateľa ústavne nekonformné a neudržateľné aj vo vzťahu k odôvodneniu pasívnej legitímácie žalovaného v 2. rade, podľa ktorého má povinnosť subjektu, ktorý porušil zásadu rovnakého zaobchádzania, osobný charakter, pričom ju nemožno zmluvne previesť na iného.

Sťažovateľ napáda aj rozhodnutia odvolacieho a dovolacieho súdu, v častiach ktorými bol zaviazaný k náhrade trov konania. Namieta, že krajský súd postupoval v rozpore so zákonom, keď síce použil správnu právnu normu, ale túto nesprávne vyložil a na konkrétny prípad nesprávne aplikoval. Odvolací súd sa podľa sťažovateľa v dostačujúcej miere nevenoval návrhu na uplatnenie moderačného práva všeobecného súdu podľa § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

Rozhodovanie krajského súdu o náhrade trov konania je podľa sťažovateľa v rozpore so zákonom, pričom krajský súd na jeho návrh na uplatnenie moderačného práva

podľa § 150 ods. 1 OSP nereagoval primerane, zrozumiteľne a ústavne akceptovateľným spôsobom, keďže

„... pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa je potrebné prihliadať na majetkové, sociálne a osobné pomery všetkých účastníkov konania (pričom právni zástupcovia žalovaných nie sú účastníkmi konania), preto dopad nepriznanie náhrady trov treba skúmať nielen na strane toho, kto by mal trovy zaplatiť, teda žalobcu, ale tiež na strane oprávneného účastníka – teda žalovaných... ak odvolací súd použil pri aplikácii ustanovenia § 150 ods. 1 OSP extenzívny výklad a nad rámec zákona vykladal toto ustanovenie v širšom rozsahu tak, že vo vzťahu k žalobcovi vyvodil pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa ďalšiu rovinu porovnávania dopadu nepriznania náhrady trov konania (vzťah žalobca a právni zástupcovia žalovaných), poškodil tým žalobcovo právo na spravodlivé súdne konanie, keď účastníkov konania dostal do nerovnocenného postavenia... svojim záverom, že nepriznanie náhrady trov konania žalovaným by fakticky znamenalo, že právni zástupcovia žalovaných vykonávali uvedenú činnosť bez odmeny a bez náhrady vynaložených hotových výdavkov na cestovné a podobne, odvolací súd potrel akýkoľvek rozdiel medzi platením trov konania a náhradou trov konania... odvolací súd nijako bližšie nekonkretizoval, v čom konkrétne vidí závažný dopad na majetkové pomery právnych zástupcov žalovaných, ani to, na základe akých skutočností závažnosť tohto dopadu zisťoval. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je preto v tomto smere nepreskúmateľné...“.

Sťažovateľ namieta aj nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa náhrady trov konania. Podľa § 142 ods. 1 OSP môžu byť predmetom náhrady iba trovy potrebné na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva, pričom odvolací súd za neúčelné označil len 3 úkony právnej pomoci vyčíslené žalovaným, a to aj napriek tomu, že žalobca poukazoval na vykonávanie neúčelného dokazovania, ktoré predlžovalo napadnuté konanie.

Podľa sťažovateľa je rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým priznal cestovné náklady a náhrady, nepreskúmateľné, keďže nedáva odpovede na otázky, či sa všeobecný súd zaoberal účelnosťou trov uplatnených žalovanými. Rozhodnutie odvolacieho súdu

podľa sťažovateľa „nedáva odpoveď ani na otázku, ktoré okolnosti na strane žalovaných vyžadovali, aby ich cesty boli vykonávané inak ako verejným hromadným dopravným prostriedkom... sťažovateľ poukazuje na vady konania a rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k priznanej náhrade za stratu času právneho zástupcu v prvom rade, nakoľko z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé posudzovanie účelnosti vo vzťahu k tomu, že voľba advokáta z úplne opačného konca republiky je neprimeraná“.

Keďže dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu bolo odmietnuté, sťažovateľ žiada, aby ústavný súd „námietky o nedostatkoch rozhodnutia odvolacieho súdu v časti náhrady trov konania, ktoré popierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, boli zo strany ústavného súdu náležite preskúmané“.

Vydaním arbitrárnych rozhodnutí všeobecnými súdmi vo veci náhrady trov konania došlo podľa sťažovateľa „k porušeniu princípu rovnosti zbraní ako jedného zo základných prvkov práva na spravodlivý proces a k znevýhodneniu sťažovateľa v porovnaní s protistranou“.

Sťažovateľ uvádza, že od rozhodnutia ústavného súdu o jeho predchádzajúcej sťažnosti, ktorou namietal porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní (nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 514/2011 zo 14. februára 2012, pozn.), opätovne došlo k porušeniu označených práv zaručených ústavou a dohovorom, pričom v konkrétnostiach zdôrazňuje, že celková doba konania od podania žaloby (30. novembra 2005) do právoplatného skončenia vecí, t. j. do rozhodnutia najvyššieho súdu trvala viac ako 11 rokov, takže opätovne došlo k porušeniu jeho práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov.

Právo na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru bolo podľa sťažovateľa porušené tým, že „štát nezabezpečil efektívne zjednanie nápravy v občiansko-právnom konaní, ktoré sťažovateľ za týmto účelom inicioval“.

Postupom vo veci konajúcich súdov podľa sťažovateľa došlo zároveň k porušeniu práva na ochranu pred diskrimináciou, keď *„neadekvátnou aplikáciou procesných ustanovení platnej právnej úpravy všeobecné súdy síce dospeli k záveru, že vo vzťahu k sťažovateľovi došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu jeho etnickej príslušnosti, avšak došli k nesprávnemu právnemu záveru o tom, kto je za diskriminačné konanie voči sťažovateľovi zodpovedný a tým neuložili subjektom zodpovedným za diskriminačné konanie žiadne sankcie. Zamietnutím žaloby ich naopak utvrdili v tom, že zodpovednosti za diskriminačné konanie sa možno vyhnúť. Sťažovateľ má za to, že v rámci súdneho konania, ktoré inicioval mu nebola poskytnutá náležitá ochrana pred rasovou diskrimináciou.“*

Sťažovateľ na základe uvedených skutočností navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, postupom krajského súdu v napadnutom konaní a postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní, základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 12 ods. 2 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 v spojení s čl. 6 a 13 dohovoru a práv podľa čl. 5 písm. f) a čl. 6 dohovoru o odstránení rasovej diskriminácie postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a napadnutým rozsudkom a postupom krajského súdu v napadnutom konaní a napadnutým rozsudkom a napadnutým uznesením, pričom zároveň prizná sťažovateľovi úhradu trov konania a primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodňuje skutočnosťou, že *„zásahom do jeho základných práv a slobôd a následným súdnym konaním, v ktorom mu nebola poskytnutá ochrana pred diskrimináciou mu bola spôsobená značná ujma a taktiež došlo k otráseniu jeho dôvery vo fungujúci súdny systém a v princípy právneho štátu“*.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto

možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, postupom krajského súdu v napadnutom konaní a postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 34/99, II. ÚS 32/00, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, IV. ÚS 37/02, III. ÚS 109/03, II. ÚS 478/2010) sa ochrana základnému právu vrátane základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom, krajským súdom a najvyšším súdom) ešte trvalo.

Ak v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, už nedochádza, resp. môže dochádzať k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť zásadne odmieta ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vychádza pritom z toho, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu (IV. ÚS 205/03, IV. ÚS 225/05), ako aj zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už

k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 215/07, III. ÚS 305/07, I. ÚS 269/2012).

Ako zjavne neopodstatnenú ústavný súd podľa doterajšej judikatúry odmietne tiež sťažnosť, prostredníctvom ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už príslušný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 223/2010, II. ÚS 659/2014).

Z obsahu sťažnosti, príloh k nej pripojených a zo zistení ústavného súdu vyplýva, že napadnuté konanie vedené okresným súdom a napadnuté konanie vedené krajským súdom bolo skončené rozsudkom sp. zn. 5 C 226/2005 zo 17. mája 2012 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 197/2012 z 18. septembra 2013. Rozhodnutie prvostupňového súdu v spojení s rozhodnutím druhostupňového súdu nadobudlo právoplatnosť 11. decembra 2013. Sťažovateľ doručil sťažnosť adresovanú ústavnému súdu 23. februára 2017, teda zjavne po právoplatnom skončení konania.

Z ďalších zistení ústavného súdu vyplýva, že napadnuté konanie najvyššieho súdu bolo napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu právoplatne skončené 4. januára 2017. Sťažovateľ doručil sťažnosť aj v tejto časti sťažnosti zjavne po právoplatnom skončení konania, t. j. v čase, keď najvyšší súd už nemohol svojím postupom porušovať sťažovateľom označené práva.

Keďže sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutých konaniach, ktoré boli pred doručením jeho sťažnosti ústavnému súdu právoplatne skončené, je zrejmé, že v čase predbežného prerokovania sťažnosti na ústavnom súde bola už jeho právna neistota odstránená a tvrdené porušovanie sťažovateľom označených práv už netrvalo.

Na základe uvedeného, teda z dôvodu, že v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru, pretože napadnuté konania boli skončené, ústavný súd túto časť sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu

Sťažovateľ predostiera ústavnému súdu v súvislosti s postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní tri zásadné námietky. Prvou námietkou sťažovateľ brojí proti odôvodneniu najvyššieho súdu k opodstatnenosti dovolacej námietky o tom, že v procesne prípustnom dovolaní bol daný dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c) OSP, a to v kontexte existencie pasívnej legitímácie žalovaných v 1. a 2. rade. Druhou námietkou sťažovateľ argumentuje, že posúdenie pasívnej legitímácie je zo strany krajského súdu odlišné ako v skutkovo a právne totožnej veci prejednávanej Krajským súdom v Prešove, pričom konštatovanie najvyššieho súdu o tom, že ide o ojedinelý právny názor, nie je pri súčasnom argumentačnom nevysporiadaní sa so skorším súdnym rozhodnutím ústavne udržateľné a zároveň porušuje princíp predvídateľnosti práva. Treťou námietkou sťažovateľ spochybňuje rozhodovanie najvyššieho súdu o tej časti dovolania, ktoré smeruje proti napadnutému uzneseniu krajského súdu v časti týkajúcej sa náhrady trov konania.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadná odlišnosť (m. m. IV. ÚS 195/07), čo umožňuje posudzovať ich namietané porušenie spoločne.

V súlade s čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní rovní.

V rámci predbežného prerokovania sťažnosti sa ústavný súd sústredil na posúdenie, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú.

Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že vo vzťahu ku všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd opakovane vo svojej doterajšej judikatúre pripomína (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom

najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala, a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom (IV. ÚS 77/02).

Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 234/2014).

Zásadu rovnosti v konaní zakotvenú v čl. 47 ods. 3 ústavy ústavný súd vo svojej judikatúre vykladá tak, že účastníkom konania sa musia vytvoriť rovnaké podmienky a rovnaké procesné postavenie (porov. napr. PL. ÚS 43/95). Všeobecné súdy sú podľa uvedenej zásady povinné v súlade so zákonom dať všetkým účastníkom občianskeho súdneho konania rovnakú príležitosť predniesť svoje stanovisko, predniesť rozhodujúce tvrdenia alebo poprieť tvrdenia iného účastníka a navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení.

Z napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľ v procesne prípustnom dovolaní smerujúcom proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené rozhodnutie prvostupňového súdu a žaloba bola zamietnutá pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaných v 1. a 2. rade (§ 238 ods. 1 OSP), odôvodňoval opodstatnenosť dovolania, okrem iných, existenciou dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c) OSP [rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci].

Najvyšší súd k námietke sťažovateľa o tom, že zmeňujúci výrok krajského súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení otázky pasívnej vecnej legitímácie, predovšetkým zdôraznil s prihliadnutím na § 9 ods. 2 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „antidiskriminačný zákon“), že domáhať sa práv na súde z dôvodu nedodržania zásady rovnakého zaobchádzania môže každý, avšak iba proti tomu, kto nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania, teda pasívne legitimovaným v spore o ochranu práv z dôvodu nedodržania zásady rovnakého zaobchádzania môže byť iba ten, kto nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania.

Potom, ako najvyšší súd ako dovolací súd zdôraznil, že prvoradou úlohou v konaní o ochrane pred diskrimináciou je vyriešenie otázky, koho právo bolo porušené nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania a kto sa dopustil tohto porušenia, v napadnutom rozsudku uviedol:

„Na právo fyzickej osoby na ochranu pred nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania možno de iure nepochybne nahliadať ako na všeobecné osobnostné právo fyzickej osoby na ochranu osobnosti, keďže zámerom, resp. následkom diskriminačného konania je vždy zásah do ľudskej dôstojnosti, občianskej cti, prípadne súkromia dotknutej fyzickej osoby. Z toho pramení potom aj povaha zodpovednosti povinného subjektu (pôvodcu zásahu) za nedodržanie zásady rovnakého zaobchádzania, ktorá - ako správne uviedol odvolací súd - má osobný charakter a je spojená s osobou, ktorá svojim bezprostredným konaním zasiahla do práv fyzickej osoby. Aj z dikcie § 9

antidiskriminačného zákona možno vyvodit', že súd v konaní podľa tohto zákona môže uložiť povinnosť poskytnúť satisfakciu výlučne iba tomu subjektu, ktorý porušil zásadu rovnakého zaobchádzania.

21. Dovolateľ tvrdí, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil pasívnu vecnú legitimitáciu žalovaných, keď dospel k záveru, že títo nie sú v konaní pasívne vecne legitimovaní. Podľa jeho názoru činnosť, ktorú vyvíjala zamestnankyňa pôvodného žalovaného 2/ voči žalobcovi (poskytovanie informácií o možnosti uzavrieť zmluvu o pripojení a dodatku o zľave na mobilný telefón, ktoré mali bezprostredne smerovať k následnému uzavretiu zmluvy o pripojení a dodatku), spadala pod činnosti realizované v rámci Zmluvy, a teda konala v zastúpení žalovaného 1/, v jeho mene a na jeho účet. Z tohto dôvodu bola podľa žalobcu daná pasívna vecná legitimitácia žalovaného 1/. Dovolateľ tiež má za to, že na základe Zmluvy o prevode práv a záväzkov uzavretej medzi pôvodným žalovaným 2/ a súčasným žalovaným 2/ ([REDACTED] - [REDACTED]) došlo k prevodu zodpovednosti za diskriminačné konanie zamestnancov pôvodného žalovaného 2/ na súčasného žalovaného 2/, z čoho vyvodzoval aj jeho pasívnu vecnú legitimitáciu.

21.1. žalobca počas celého konania v zmysle § 11 ods. 1 antidiskriminačného zákona tvrdí, že k zásahu do jeho práv malo prísť konaním obchodnej spoločnosti ALKON VT, s. r. o. (pôvodný žalovaný 2) prostredníctvom svojich zamestnancov pri poskytovaní tovarov a služieb. Vzhľadom na vyššie uvedené sa možno stotožniť so záverom odvolacieho súdu, že žalovaný 1/ sa nemohol dopustiť konania odporujúceho zásade rovnakého zaobchádzania, pričom na takto zaujatý záver nemá vplyv ani skutočnosť, že spoločnosť ALKON VT, s. r. o. poskytovala produkty v mene žalovaného 1/ a na jeho účet na základe Zmluvy. Povinnosť vyplývajúca z porušenia antidiskriminačných predpisov má totiž osobný charakter, čo v praxi znamená, že ak by aj niektoré ustanovenia zmluvy o obchodnom zastúpení (prípadne pokyny zastúpeného smerované obchodnému zástupcovi) boli spôsobilé vyvolať diskriminačné následky, je povinnosťou obchodného zástupcu odmietnuť splnenie zmluvy v tejto časti či realizáciu takého pokynu, v opačnom prípade je povinný sám niesť zodpovednosť za nedodržanie zásady rovnakého zaobchádzania. 21.2. V prípade žalovaného 2/ možno uviesť, že ten sa - ani podľa tvrdenia žalobcu - nedopustil konania spočívajúceho v nedodržaní zásady rovnakého zaobchádzania. Pokiaľ žalobca tvrdí, že na

základe Zmluvy o prevode práv a záväzkov vo veci obchodného zastúpenia žalovaný 2/ prevzal povinnosť právneho predchodcu vyplývajúcu z porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, je potrebné opätovne poukázať na skutočnosť, že pri neoprávnenom zásahu do práva fyzickej osoby na ochranu pred diskrimináciou vzniká bezprostredná väzba medzi oprávnenou osobou a pôvodcom porušenia (v tomto prípade spoločnosťou ALKON VT, s. r. o.). Ide o osobné právo, resp. povinnosť, ktorého základným atribútom je, že je obmedzené len na oprávnený a povinný subjekt a nie je možné ho zmluvne prevádzať (per analogiam § 579 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Bolo by v rozpore s účelom antidiskriminačného zákona, keby sankciu vyplývajúcu z porušenia ochrany pred diskrimináciou bolo možné uložiť tomu, kto sa v skutočnosti nedopustil porušenia zásady rovnakého zaobchádzania. Z týchto dôvodov sa dovolací súd nestotožnil s názorom žalobcu, že žalovaný 2/ je v danom prípade pasívne vecne legitimovaným subjektom.“

Vychádzajúc predovšetkým z citovaných častí napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd sa v ňom ústavne konformným spôsobom zaoberal kľúčovou dovolacou námietkou, ktorú sťažovateľ uplatnil vo svojom dovolaní smerujúcom proti napadnutému rozsudku krajského súdu (v jeho zmeňujúcej časti, pozn.), pričom právne závery, ktoré k v tejto súvislosti zaujal, sú primeraným spôsobom odôvodnené a zodpovedajú obsahu a zmyslu právnych noriem, ktoré najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní aplikoval.

S prihliadnutím na príslušné ustanovenia antidiskriminačného zákona (predovšetkým § 9 ods. 2 citovaného zákona) vo veci konajúce všeobecné súdy správne vyzdvihli tú skutočnosť, že právu toho, kto bol alebo je dotknutý na svojich právach, právom chránených záujmoch alebo slobodách nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania, zodpovedá povinnosť subjektu, ktorý nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania, najmä aby upustil od svojho konania, ak je to možné, napravil protiprávny stav alebo poskytol primerané zadosťučinenie. Rozhodujúcim pri posudzovaní pasívnej vecnej legitimácie v sporoch podľa antidiskriminačného zákona je preto osobný charakter povinnosti subjektu dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania, ktorý vylučuje jej zmluvný prevod na iný subjekt, ktorý sa nedodržania zásady rovnakého zaobchádzania nedopustil. Z uvedených dôvodov je záver

najvyššieho súdu o tom, že v spore žalovaným v 1. a 2. rade chýbala pasívna vecná legitímácia, ústavne akceptovateľný a udržateľný.

K druhej námietke, ktorou sťažovateľ spochybňuje odôvodnenie najvyššieho súdu v časti týkajúcej sa rozdielnej rozhodovacej činnosti krajského súdu a Krajského súdu v Prešove v obdobnej skutkovej a právnej veci, najvyšší súd vo svojom rozhodnutí uviedol:

„Pokiaľ dovolateľ poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove v obdobnej veci, v odôvodnení ktorého prejednávajúci senát vyslovil opačný názor vo vzťahu k pasívnej legitímácii zastúpeného na základe zmluvy o obchodnom zastúpení, dovolací súd zdôrazňuje, že ide o ojedinelý právny názor, ktorý nie je pre najvyšší súd záväzný a s ktorým sa v preskúmvanej veci nestotožňuje. Navyše, v uvedenej veci krajský súd primárne riešil (ne)existenciu diskriminačného zásahu, pričom otázke pasívnej legitímácie zastúpeného sa venoval len okrajovo a bližšie nerozvedol právne úvahy, o ktoré oprel svoj záver.“

Ústavný súd v súvislosti s námietkou rozdielneho rozhodovania všeobecných súdov poukazuje na svoj právny názor, podľa ktorého právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06).

Z rozsudku EŠLP *Beian v. Rumunsko* (č. 1) zo 6. decembra 2007 vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). K rozdielnej judikatúre, prirodzene, dochádza aj na úrovni najvyššej súdnej inštalácie. Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštalácia pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach.

V posudzovanej veci najvyšší súd túto svoju úlohu splnil tým, že k otázke (ne)dostatku pasívnej vecnej legitímácie sa v napadnutom rozsudku v rámci dovolacieho konania meritórnym spôsobom vyjadril tým, že na vec formuloval svoj právny názor k problému, na ktorý mali podľa sťažovateľa odvolacie súdy nižšieho stupňa rozdielne právne názory. Z uvedeného hľadiska ústavný súd považuje za neopodstatnenú aj druhú námietku sťažovateľa, ktorou poukázal na rozdielnosť judikatúry všeobecných (odvolacích) súdov v skutkovo a právne obdobných veciach.

Z uvedených dôvodov sťažovateľom napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým dovolanie sťažovateľa v relevantnej časti zamietol ako neopodstatnené v súlade s § 448 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) z dôvodu, že dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c) CSP nebol uplatnený dôvodne, nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za svojvoľné, resp. arbitrárne.

K časti dovolania, ktoré smerovalo proti napadnutému uzneseniu krajského súdu v časti týkajúcej sa náhrady trov konania, najvyšší súd v relevantnej časti napadnutého rozsudku uviedol:

„Žalobcom podané dovolanie smeruje v tejto časti proti zmeňujúcemu uzneseniu, ktoré má síce znaky uznesenia v zmysle v § 239 ods. 1 O. s. p., avšak prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu o trovách konania je vylúčená ustanovením § 239 ods. 3 O. s. p., preto sledované účinky dovolania by mohli nastať iba v prípade väd zmätočnosti v zmysle § 237 písm. a/ až g/ O. s. p.

24. Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. nenamietal a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo. 24.1. Žalobca tvrdí, že mu bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. 24.2. Vzhľadom na námietky žalobcu najvyšší súd opätovne uvádza, že prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. nebola spôsobilá založiť žalobcom namietaná nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia. Dovolací súd v súvislosti s týmto konštatovaním poukazuje na judikát R 111/1998 a zjednocujúce stanovisko R 2/2016; obsah spisu nedáva žiadny dôvod pre uplatnenie druhej vety tohto stanoviska - v dovolaní napadnutom uznesení sú zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody. 24.3. Za dôvod

zakladajúci prípustnosť dovolania nebolo možné považovať nesprávne právne posúdenie veci, nedostatočne zistený skutkový stav, nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré nedostatky žalobca považuje za vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

24.4. K záveru, že nesprávne právne posúdenie nie je vadou podľa § 237 písm. f/ O. s. p. najvyšší súd dospel už dávnejšie vo viacerých rozhodnutiach - vid' najmä R 54/2012, ako aj rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014.

24.5. Nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie navrhovaných dôkazov a ani nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu taktiež nebolo možné považovať za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania; najvyšší súd v tomto smere poukazuje na R 37/1993 a R 42/1993, ako aj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012.

25. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu smerujúce proti uzneseniu odvolacieho súdu o trovách konania, ktoré bolo podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 procesne neprípustné, nevyvolalo účinok sledovaný dovolaním (uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu), ktorý by zostal zachovaný aj po tomto dni (§ 470 ods. 2 CSP). Najvyšší súd preto dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP. “

V súvislosti s preskúvaním časti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu krajského súdu v časti o náhrade trov konania ako procesne neprípustné [§ 447 písm. c) CSP], ústavný súd považuje za vhodné zdôrazniť, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok (v súčasnosti Civilný sporový

poriadok) výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnych prípadoch nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľa k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

Ústavný súd vzhľadom na to, že nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, môže zasahovať do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody. Ústavný súd konštatuje, že v posudzovanej veci o takýto prípad zjavne nejde.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní nezistil existenciu takej príčinnej súvislosti medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a základným právom na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie reálne umožňovala dospieť k záveru o ich porušení, a preto sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

II.3 K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu

Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že označený článok ústavy neobsahuje žiadne základné práva alebo slobody. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre priznáva sťažovateľom označenému článku ústavy charakter všeobecného ústavného princípu, ktorý je implicitnou súčasťou rozhodovania orgánu verejnej moci (IV. ÚS 119/07, IV. ÚS 383/08, IV. ÚS 70/2011). O jeho prípadnom porušení by ústavný súd v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mohol rozhodnúť len v spojení s porušením niektorého zo základných práv alebo slobôd zaručených ústavou. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že žiadne

zo sťažovateľom označených práv nemohlo byť napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu porušené, neprichádzalo do úvahy ani vyslovenie porušenia čl. 12 ods. 2 ústavy. Vzhľadom na uvedené ústavný súd aj túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.4 K namietanému porušeniu práv podľa čl. 5 písm. f) a čl. 6 dohovoru o odstránení rasovej diskriminácie a podľa čl. 13 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu

Podľa čl. 5 písm. f) dohovoru o odstránení rasovej diskriminácie v súlade so základnými povinnosťami vyhlásenými v článku 2 tohto dohovoru sa zmluvné štáty zaväzujú, že zakážu a odstránia rasovú diskrimináciu vo všetkých jej formách a že zaručia právo každého na rovnosť pred zákonom bez rozlišovania podľa rasy, farby pleti, národnostného alebo etnického pôvodu, najmä potom pri používaní týchto práv: práva prístupu na všetky miesta a na používanie všetkých služieb určených verejnosti, ako sú dopravné prostriedky, hotely, reštaurácie, kaviarne, divadlá a parky.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

V súlade s čl. 6 dohovoru o odstránení rasovej diskriminácie zmluvné štáty zabezpečia prostredníctvom príslušných vnútroštátnych súdov a iných štátnych orgánov všetkým osobám podliehajúcim ich jurisdikcii účinnú ochranu pred všetkými činmi rasovej diskriminácie, ktoré v rozpore s týmto dohovorom porušujú ich ľudské práva a základné slobody, ako aj právo žiadať na týchto súdov spravodlivú a primeranú náhradu za akúkoľvek škodu, ktorú v dôsledku takej diskriminácie utrpeli.

Sťažovateľ namieta porušenie práv zaručených čl. 13 dohovoru a čl. 6 dohovoru o odstránení rasovej diskriminácie, argumentujúc, že „*štát nezabezpečil efektívne zjednanie nápravy v občiansko-právnom konaní, ktoré sťažovateľ za týmto účelom inicioval*“.

Predbežný záver ústavného súdu o ústavnej akceptovateľnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu v časti o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaných v 1. a 2. rade, bránil všeobecným súdom zaoberať sa opodstatnenosťou otázok týkajúcich sa samotného meritórneho prejednávania sťažovateľom uplatňovaného práva na ochranu pred diskrimináciou, čo *a priori* vylučuje možnosť vyslovenia porušenia sťažovateľom označených práv zaručených čl. 5 písm. f) a čl. 6 dohovoru o odstránení rasovej diskriminácie, ako aj práva zaručeného čl. 13 dohovoru.

Navyše, sťažovateľovi nebolo upreté právo na účinný opravný prostriedok (v zmysle čl. 13 dohovoru a čl. 6 dohovoru o odstránení rasovej diskriminácie), keďže najvyšší súd sa dovolaním v súlade s príslušnými procesno-právnymi predpismi uplatniteľnými v konaní o dovolaní zaoberal a o ňom následne aj rozhodol. Obsahom práva na účinný opravný prostriedok nie je automaticky nárok na to, aby rozhodnutie všeobecného súdu zodpovedalo predstavám sťažovateľa. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd aj túto časť sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.5 K namietanému porušeniu práva podľa čl. 14 v spojení s čl. 6 a čl. 13 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Sťažovateľ namieta porušenie práva zaručeného čl. 14 dohovoru v organickej súvislosti s namietaným porušením práv zaručených čl. 6 a čl. 13 dohovoru. Za situácie, keď ústavný súd dospel k záveru, že v posudzovanej veci nemohlo dôjsť napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu k porušeniu práv podľa čl. 6 a čl. 13 dohovoru, neprichádza do úvahy ani vyslovenie porušenia práva

podľa čl. 14 dohovoru. Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.6 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 12 ods. 2 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 v spojení s čl. 6 a čl. 13 dohovoru a práv podľa čl. 5 písm. f) a čl. 6 dohovoru o odstránení rasovej diskriminácie napadnutým rozsudkom krajského súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu

Pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti ústavný súd najprv posudzoval, či táto časť sťažnosti nebola podaná oneskorene. Vychádzal pritom zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú v zásade až po rozhodnutí o dovolaní (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09). V takýchto prípadoch sa lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní považuje za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti posudzovanej veci zjavne vylučujú (m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010). K takýmto okolnostiam patria predovšetkým také, pri ktorých sťažovateľ v zmysle platnej právnej úpravy zjavne nedisponuje oprávnením podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu orgánu verejnej moci, ktorým podľa jeho tvrdenia mali byť porušené jeho základné práva alebo slobody, t. j. ak je dovolanie v konkrétnom prípade neprípustné. V takýchto prípadoch lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde začne plynúť odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktoré predchádzalo podaniu neprípustného dovolania (IV. ÚS 553/2012).

V posudzovanom prípade nebolo podanie dovolania podľa názoru ústavného súdu zjavne neprípustné, a preto ústavný súd vychádzal z toho, že nemôže túto časť sťažnosti považovať za podanú oneskorene.

Kľúčovou námietkou sťažovateľ spochybňuje odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu v časti o pasívnej vecnej legitímácii žalovaných, a teda aj jej posúdenie

zo strany krajského súdu. Podľa sťažovateľa je odôvodnenie krajského súdu týkajúce sa pasívnej vecnej legitímácie žalovaných v 1. a 2. rade ústavne nekonformné.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že kľúčová námietka, podľa ktorej krajský súd ústavne nekonformným spôsobom odôvodnil nedostatok pasívnej vecnej legitímácie, ktorou sťažovateľ odôvodňuje porušenie základných práv podľa ústavy, práv podľa dohovoru a práv podľa dohovoru o odstránení rasovej diskriminácie, je v zásade totožná s kľúčovou námietkou, ktorú uplatnil vo svojom dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu [sťažovateľ ňou tvrdil, že krajský súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia a tým naplnil dovolací dôvod ustanovený v § 241 ods. 2 písm. c) OSP, pozn.], pričom najvyšší súd sa touto námietkou zaoberal a podľa názoru ústavného súdu sa s ňou aj ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal (k tomu pozri predovšetkým časť II.2 tohto uznesenia, pozn.) v rámci dovolacieho konania.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že s námietkou sťažovateľa smerujúcou k vysloveniu porušenia základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom a dohovorom o odstránení rasovej diskriminácie napadnutým rozsudkom krajského súdu bol po sťažovateľom podanom dovolaní oprávnený a aj povinný sa zaoberať najvyšší súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd (s poukazom na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu) túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

II.7 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 12 ods. 2 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13 a čl. 14 v spojení s čl. 6 a čl. 13 dohovoru a práv podľa čl. 5 písm. f) a čl. 6 dohovoru o odstránení rasovej diskriminácie napadnutým uznesením krajského súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu

Napadnuté uznesenie krajského súdu je podľa sťažovateľa arbitrárne a nedostatočné, keďže sa ním odvolací súd nedostatočne venoval uplatneniu moderačného práva

podľa § 150 ods. 1 OSP, účelnosti trov nevyhnutných k uplatňovaniu a bráneniu práva predovšetkým v kontexte sťažovateľom namietaného neúčelného dokazovania a cestovných nákladov a náhrad.

Aj pri preskúmaní tejto časti sťažnosti ústavný súd, odkazujúc na svoju judikatúru (obsiahnutú v časti II.6 tohto uznesenia) k zachovaniu lehoty na podanie sťažnosti voči rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch, keď sťažovateľ podal na ochranu svojich práv dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, konštatuje, že v posudzovanom prípade bolo podané dovolanie, pričom jeho podanie nebolo zjavne neprípustné, a preto ústavný súd vychádzal z toho, že ani túto časť sťažnosti nemožno považovať za podanú oneskorene.

Keďže sťažovateľ napáda rozhodnutie krajského súdu vo veci náhrady trov konania, ústavný súd poukazuje aj na svoju judikatúru, podľa ktorej rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi zásadne patrí do právomoci týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania a ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania a k zrušeniu rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd si dovoľuje zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania. (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

O arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené rozhodnutie všeobecného súdu by mohlo ísť iba v prípade, ak by bolo založené na zrejmom a neopodstatnenom vybočení zo štandardov výkladu práva, ktoré sú v súdnej praxi všeobecne rešpektované, a jeho východiskom by bola nepredvídateľná interpretačná svojvôľa. K takémuto zjavnému aplikačnému excesu, spôsobilému založiť porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, však podľa názoru ústavného súdu v posudzovanej veci v konaní krajského súdu nedošlo.

K tomuto názoru ústavný súd dospel po preskúmaní relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, v ktorej sa uvádza, že odvolací súd

„priznal žalovanému v prvom rade náhradu trov spočívajúcich v trovách právneho zastúpenia a to za nasledujúce úkony právnej pomoci: prevzatie a príprava zastúpenia v sume 41,82 eura + rež. paušál v sume 5,44 eura, písomné podanie - vyjadrenie k žalobe zo dňa 27. 1. 2006 v sume 41,82 eura + rež. paušál v sume 5,44 eura, za účasť právneho zástupcu žalovaného na pojednávaní dňa 16. 2. 2006, ktoré bolo odročené vo výške 1/4 odmeny, teda v sume 10,45 eura + rež. paušál v sume 5,44 eura, za účasť právneho zástupcu na pojednávaniach v dňoch 8. 2. 2007, 22. 3. 2007, 25. 10. 2007 a 26. 11. 2007, každý úkon v sume 45,50 eura + 4x rež. paušál po 5,91 eura, za účasť právneho zástupcu na pojednávaniach v dňoch 18. 2. 2010, 18. 3. 2010 a 9. 9. 2010, každý úkon v sume 81,58 eura + 3 x rež. paušál po 7,21 eura, za účasť právneho zástupcu na pojednávaniach v dňoch 21. 3. 2011 a 28. 7. 2011, každý úkon v sume 81,58 eura a 2 x rež. paušál po 7,41 eura a za účasť právneho zástupcu na pojednávaní dňa 26. 4. 2012 vs sume 81,58 eura + rež. paušál v sume 7,63 eura, za písomné podanie - odvolanie zo dňa 30. 5. 2012 a za vyjadrenie k podanému odvolaniu zo dňa 25. 6. 2012, každý úkon v sume 81,58 eura a 2x rež. paušál v sume 7,63 eura a za účasť právneho zástupcu na odvolacom pojednávaní dňa 18. 9. 2013 v sume 81,58 eura a rež. paušál v sume 7,81 eura.

Žalovanému v prvom rade v rámci náhrady trov konania ďalej prináleží aj náhrada cestovných nákladov jeho právneho zástupcu za použité súkromné osobné motorové vozidlo [REDAKOVANÉ] pri kombinovanej spotrebe 10,4 l/100 km, dňa 16. 2. 2006 na trase Bratislava-Spišská Nová Ves a späť v sume 199,32 eura (2x 400 km, spotreba 10,4 l/100 km, palivo motorová nafta 1,134 eura/l bez DPH + náhrada za použité 0,73 eura/km bez DPH a rovnako tak cestovné za použitie tohto motorového vozidla na pojednávaniach v dňoch 8. 2. 2007 v sume 256,56 eura, dňa 22. 3. 2007 v sume 221,93 eura, dňa 25. 10. 2007 v sume 228,92 eura, dňa 26. 11. 2007 v sume 233,58 eura, dňa 9. 9. 2010 v sume 201,02 eura, dňa 21. 3. 2011 v sume 216,75 eura, dňa 28. 7. 2011 v sume 212,83 eura, dňa 26. 4. 2012 v sume 215,91 eura a na trase Bratislava-Košice a späť v dňoch 18. 2. 2010 v sume 242,79 eura, dňa 18. 3. 2010 v sume 238,79 eura a dňa 18. 9. 2013 v sume 251,91 eura.

Právnomu zástupcovi žalovaného v prvom rade ďalej prináleží náhrada za stratu času a to za účasť na pojednávaní na Okresnom súde Spišská Nová Ves v dňoch 16. 2. 2006 v sume 199,32 eura (22 x 1/2 hod á 9,06 eura), dňa 8. 2. 2007 v sume 218,44 eura (22 x 1/2 hod á 9,86 eura), dňa 22. 3. 2007 v sume 218,44 eura, dňa 25. 10. 2007 v sume 218,44 eura, dňa 26. 11. 2007 v sume 218,44 eura, dňa 9. 9. 2010 v sume 264,44 eura, dňa 21. 3. 2011 v sume 271,70 eura, dňa 28. 7. 2011 v sume 271,70 eura, dňa 26. 4. 2012 v sume 279,62 eura a za účasť na odvolacom pojednávaní krajského súdu v dňoch 18. 2. 2010 sume 264,44 eura, 18. 3. 2010 v sume 264,44 eura a dňa 18. 9. 2013 v sume 286,22 eura. Vzhľadom na to, že právny zástupca žalovaného v prvom rade je platiteľom dane z pridanej hodnoty zvyšuje sa jeho odmena a náhrady o DPH vo výške 20 %, t. j. odmena o sumu 221,99 eura a náhrada za cestovné o sumu 544,05 eura a náhrada za stratu času o sumu 595,13 eura (§ 18 ods. 3 zák. č. 644/2004 Z. z.).

Odvolaací súd za účelné nepovažoval žalovaným v prvom rade vyúčtované úkony právnej pomoci označené ako písomné podanie zo dňa 28. 1. 2008, 18. 5. 2010 a 6. 5. 2011, pretože tieto písomné úkony obsahovali len súhrn vyjadrení žalovaného na pojednávaniach v konaní pred súdom prvého stupňa a teda neboli významné z hľadiska rozhodovania súdu vo veci samej.

Rovnako žalovaný v druhom rade bol v konaní plne úspešný preto mu súd priznal náhradu trov konania spočívajúcu v trovách právneho zastúpenia a to za 3 úkony právnej pomoci spočívajúce v prevzatí a príprave zastúpenia zo dňa 27. 4. 2012, písomného podania - odvolania proti rozsudku a účasti právneho zástupcu na odvolacom pojednávaní dňa 18. 9. 2013, pričom každý úkon v sume 81,58 eura a 3x rež. paušál v sume 7,63 eura. Ďalej mu súd priznal aj náhradu za premeškaný čas právneho zástupcu a to za 4 polhodiny x 13,01 eura/polhodina, teda v sume 52,04 eura a náhradu za použitie súkromného motorového vozidla na trase Prešov - Košice a späť dňa 18. 9. 2013 v počte 80 km (80 x 11,61/100km x 1,528 eura/l = 14,18 eura a 80 km x 0,183 eura/km = 14,64 eura. Vzhľadom na to, že právny zástupca žalovaného v druhom rade je platiteľom DPH rovnako sa mu zvyšuje odmena a náhrady o DPH vo výške 20 %, teda v sume 69,80 eura. V rámci náhrady trov konania priznal odvolací súd žalovanému v druhom rade aj náhradu trov konania spočívajúcu v zaplatení súdneho poplatku za podané odvolanie v sume 66,- eur, teda trovy konania spolu v sume 513,60 eura.“

Sťažovateľ v súvislosti s rozhodovaním o náhrade trov konania argumentoval potrebou aplikovať v predmetnej veci § 150 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého „Ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.“ Krajský súd vo svojom rozhodnutí vyjadril síce čiastočný súhlas s touto časťou argumentácie sťažovateľa, keď uviedol, že „... nepriznanie náhrady trov konania nebude mať závažný dopad na majetkové pomery žalovaných a neovplyvní zásadným spôsobom nepriaznivo ich majetkovú sféru“, ale zároveň zdôraznil, že „... toto však nemožno považovať za rozhodujúce pre nepriznanie náhrady trov konania úspešným účastníkom“.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené konštatuje, že závery krajského súdu prezentované v napadnutom uznesení sú dostatočne odôvodnené, nemajú znaky arbitrárnosti, t. j. svojvôle, sú logické a zodpovedajú ústavne konformnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Aj v prípade, ak by ústavný súd pripustil, že závery krajského súdu sú len prejavom jedného z možných (ústavne udržateľných) výkladov, považuje ústavný súd výklad použitý krajským súdom za ústavne udržateľný, keďže je toho názoru, že nevykazuje znaky svojvôle ani zjavnej neodôvodnenosti a jeho použitie v danom prípade možno považovať za konzistentné (IV. ÚS 439/2012). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu ako odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným.

Vychádzajúc z už uvedeného, namietaná nesprávnosť záverov krajského súdu vo vzťahu k zásadným námietkam sťažovateľa týkajúcim sa rozhodovania o trovách

konania podľa názoru ústavného súdu nevykazuje znaky procesného excesu, ktorý by mohol zakladať zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania.

Otázka účelnosti trov konania je otázkou, ktorú všeobecný súd rieši v rámci zákonom poskytnutého priestoru, do ktorého ústavný súd nie je v zásade oprávnený vstupovať a nahradzovať prijaté právne závery. Ústavný súd konštatuje, že výrok krajského súdu v napadnutom uznesení má dostatočnú oporu v odôvodnení jeho rozhodnutia, keďže krajský súd náležite vysvetlil, ktoré právne predpisy aplikoval, tieto súčasne predstavovali právnu úpravu aplikovateľnú na skutkový stav posudzovanej veci a súčasne odôvodnenie napadnutého uznesenia obsahovalo náležitú argumentáciu k otázke priznanej náhrady trov konania.

Sťažovateľ nesúhlasí ani s odôvodnením obsiahnutým v napadnutom uznesení krajského súdu vo vzťahu k aplikácii § 150 ods. 1 OSP a uplatneniu moderačného oprávnenia. Zmyslom ustanovenia § 150 ods. 1 OSP, ktoré v zásade možno aplikovať iba výnimočne, je umožniť súdu, aby odstránil v konkrétnom prípade nenáležitú tvrdosť dopadu ustanovení o náhrade trov konania v situácii, keď sú inak splnené všetky podmienky na priznanie nároku na náhradu trov konania úspešnému účastníkovi v spore. Úvaha súdu o tom, či ide v konkrétnej veci o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné zvláštneho zreteľa, musí vychádzať z posúdenia okolností konkrétnej veci. Aj pri výklade a aplikácii § 150 ods. 1 OSP je všeobecný súd povinný mať vždy na zreteli účel súdneho konania, teda poskytovanie súdnej ochrany právam účastníkov. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde, a ich postoj v konaní (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. M Cdo 14/99, uverejnené Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2000).

Úvaha krajského súdu zaoberajúca sa dopadom nepriznania náhrady trov právneho zastúpenia úspešným žalovaným a záver krajského súdu, podľa ktorého by takáto situácia vyvolala *„závažný dopad na majetkové pomery zástupcov týchto účastníkov, ktorí by fakticky nepriznaním náhrady trov konania vykonávali uvedenú činnosť bez odmeny a bez*

náhrady vynaložených hotových výdavkov na cestovné...“, nemá s prihliadnutím na zmysel a účel § 150 ods. 1 OSP svoje opodstatnenie už len z dôvodu, že právny zástupca účastníka konania nie je sám účastníkom tohto konania. Aj keby ústavný súd prisvedčil správnosti tvrdenia sťažovateľa o tom, že takýto postup krajského súdu uplatnením extenzívneho výkladu vybočuje z rámca zákona, uvedené by nemalo vplyv na výslednú ústavnú udržateľnosť záveru krajského súdu o tom, že v sťažovateľovej veci neboli splnené podmienky podľa § 150 ods. 1 OSP.

V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou garantovaného základného práva, v danom prípade predovšetkým základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. IV. ÚS 104/2012, I. ÚS 9/2013, IV. ÚS 629/2012, II. ÚS 372/2012, II. ÚS 373/2012). Ústavný súd totiž v súlade so svojou judikatúrou posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhovaniu sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý, a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Ústavný súd preto nepristupuje k vyhovaniu sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011).

Z napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva zásadná argumentačná línia, podľa ktorej aplikácia § 150 ods. 1 OSP podľa sťažovateľa bola opodstatnená, keďže nepriznanie náhrady trov konania neovplyvní zásadným spôsobom nepriaznivo majetkovú sféru úspešných žalovaných. V sťažnosti sťažovateľ spochybňuje odôvodnenie krajského súdu k tejto argumentačnej línii, avšak bez toho, aby uviedol ďalšie relevantné skutočnosti (okrem majetkových aj osobné, zárobné a iné pomery všetkých účastníkov konania, ako aj okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde, a ich postoj v konaní), ktoré

by podľa jeho názoru napĺňali komplexne „dôvody hodné osobitného zreteľa“, ktoré by boli dostatočným a legitímnym podkladom pre rozhodnutie všeobecného súdu o nepriznaní náhrady trov konania. Absencia ďalších relevantných okolností konkrétnej veci, ktorá by predstavovala skutkový podklad pre úvahy krajského súdu o možnosti odchýliť sa od pravidla regulujúceho priznanie náhrady trov v konaní v prospech výnimočného postupu podľa § 150 ods. 1 OSP (sťažovateľ v sťažnosti netvrdí, že ďalšie relevantné okolnosti odôvodňujúce aplikáciu § 150 ods. 1 OSP krajskému súdu predostrel), umožňuje vysloviť záver, že rozhodovanie krajského súdu o náhrade trov konania ako celok bolo z ústavného hľadiska udržateľné.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mohla zakladať dôvod na vyslovenie porušenia sťažovateľom označených práv napadnutým uznesením krajského súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. novembra 2018